

**Velja v Ljubljani
in po pošti:**

celo leto . . . K 84—
pol leta . . . „ 42—
četrt leta . . . „ 21—
za mesec . . . „ 7—

za inozemstvo:

za celo leto naprej K 95—
za pol leta . . . „ 50—
za četrt leta . . . „ 26—
za mesec . . . „ 9—

Jugoslavija

Na pisane naročbe brez
pošiljave denarja se ne
moremo ozirati.

Čitki naj pošiljajo

Oglasi se računajo, o po-
rabljenem prostoru in si-
cer 1 mm visok ter 45 mm
širok prostor za enkrat
40 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19. Telefon
št. 860. — Upravištvo je na Marijinem trgu
št. 8. — Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov l. dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Italijani streljajo na naše organe.

Finančni nadpaznik Ivan Kobler — žrtev.

Cerknica, 25. julija. V sredo, 23. t. m. ob 17. so italijanski vojaki streljali na finančnega nadpaznika Ivana Koblerja, ki se je nahajal na službenem obhodu 200 metrov to-
stran demarkacijske črte, in ga težko ranili z eksplozivno patrono. Ranjeni nadpaznik je bil transportiran v Ljubljano. (Ldu.)

Ljubljana, 25. julija. Finančni nadpaznik Ivan Kobler iz Cerknice je danes popoldne med operacijo umrl v tukajšnji garnizij. ki bol-
nišnici. Ivan Kobler je dobil težko rano v roko po italijanski dum-dum-
krogli, kakor so sedaj zdravniško konstatirali. Rani se je pridružilo krvno zastrupljenje, na katerega posledici je Kobler umrl. Truplo leži v mrtvašnici deželne bolnišnice.

Resni problemi.

III.

Zboljšanje valute obsega cel kompleks problemov, ki jih ni mo-
goče rešiti na en dan. Sama zame-
njava papirnatega denarja z drugim
papirjem glasečim se na gotovo vred-
nost, ne pomaga dosti; vzgled takega
nestrokovnjškega ravnanja nudi iz-
menjava kron v lire v zasedenem
Primorju, ki ni imelo drugega rezul-
tata nego to, da so se živila in druge
potreščine morale kupovati po isti
ceni v lirah kakor prej v kronah.

Definitivna ureditev in izboljšanje
valute je odvisna v našem slučaju od
višine prevzetih dolgov bivše monar-
hije, vojne odškodnine, bodisi v ak-
tivnem bodisi v pasivnem smislu,
eksportne zmožnosti naših agrarnih
in industrijskih proizvodov in zmanj-
šanja krožečih papirnatih bankovcev.

Povdario se je že večkrat, da je
velika škoda, da ni naša država ob
priliki žigosanja bankovcev vzela vsaj
polovico bankovcev iz prometa kakor

je to storila Čehoslovaška. Mogoče
pride to naknadno do veljave ob pri-
liki izmenjave kron v dinarje in bi
bilo to načelo zadžanja vsaj polo-
vice krožečih kronskih bankovcev
sigurno priporočljive, nego izme-
njava v razmerju 5 kron za 1 dinar,
kakor si to menda predstavlja finančni
minister.

V zvezi s tem bi se morala vršiti
oddaja premoženja in moral biti izdan
zakon o obdavčenju vojnih dobičkov.
Oddaja premoženja bi ne smela za-
deti gospodarsko najšibkejših slojev
in bi se morala od te oddaje opro-
stiti vsa premoženja, ki znašajo le
podlago za eksistenčni minimum n. pr.
20.000 K normalne vrednosti. Tembolj
bi bilo treba pritiskati vojne dobič-
karje, ker je njih nagrabiljen kapital
nemoralen in bi se s tem ugodilo
zahtevam socijalne pravičnosti. Seveda
se pa ta zadnji davek na vojne do-
bičke ne bi smel vršiti tja v endan
brez faktične podlage. Treba bi bilo
ugotoviti faktično med vojsko pridob-
ljeno premoženje potom posebnih
komisij, ki bi morale sestojati iz ljudi,
znanih z razmerami, solidnih in ne-
podkupljivih, ki bi pa ne pripadali
vojnim dobičkarjem sami. Da se za-
gotovi še večja objektivnost, bi bilo
eventuelno dobro, da bi komisija
sestojala do polovice iz državnih
uradnikov dotičnega okraja in bi tej
komisiji načeloval višji finančni urad-
nik. Proti odločitvi komisije, o kateri
bi bil obveščen tudi vojni dobičkar,
bi bil dovoljen priziv na poverjenišvo
za finance, ki bi odločilo končno ve-
ljavno v nejavni seji. Za slučaj dvoma,
bi poverjeništvu eventuelno bila dana
opravičenost, zahtevati od poobla-
ščena razodetno prisego.

Tako bi se izognili, kolikor je
pač to človeški moči mogoče, krivi-
cam neopravičene obdačitve, ki se
dandanašnji dogajajo. Da navedem le
en slučaj: je v nekem gorenjskem
mestu trgovec z lesom, ki svojega
prometa ni mogel prikriti, moral
plačati 150.000 K, dočim je ondotni
manufakturst, katerega ni mogel kon-
trolirati nobeden, ki je pa najbrž še

bogatejši, kakor lesorčec, plačal le
33.000 K davka.

Davek na vojne dobičke ni le
socijalno pravičen, temveč tudi edino
sredstvo, ki bi pomagal državi, da
pošteno plača svoje uslužbenke in
izvede nacionalizacijo in socijalizacijo
industrijskih in trgovskih podjetij ter
uresniči agrarno reformo. Da bi ne
prinesel velikih rezultatov, je pri pa-
metni izvedbi nemogoče; saj je v
tako malem gorenjskem mestu, kakor
je Kranj, 33 vojnih milijonarjev všteti
predvojnega milijonarja Majdiča. Even-
tualnega odpora vojnih dobičkarjev
se državi ni treba bati; ti gospodje
imajo velika usta, pa malo poguma.

S tem pa ni še rešeno vprašanje
zboljšanja naše valute, to so le pri-
pomčki. Glavno je, da dobimo v
državo kot fundacijo za izdajo novih
bankovcev solidne tuje vrednosti, torej
denar ali devize, ki se na inozemskih
tržiščih upoštevajo kot polnoveljave.
To dosežemo v mali meri z že ome-
njeno pridobitvijo naših ameriških
izseljencev v glavni meri pa z ino-
zemskim kreditom. Priporočljivo bi
bilo v tem oziru obrniti se na male
države, — ki so si v vojski s
svojo neutralnostjo mnogo zaslužile,
— in to radi tega, da nas ne požre
kapitalizem velikih držav. Kot take
pridejo v poštev Skandinavске države,
Švica, Holandeka in Španija, v izven
evropskih državah pa Argentinja in
Čile. Treba bo pa hiteti, da nas drugi
narodi, ki vsi potrebujejo kredita, ne
prehitijo.

Omenjeni kredit pa moremo do-
seči samo, če so pri nas redne raz-
mere. Delovati je z vso silo, da se
upostavi redne prometne zveze,
otvorijo oziroma upostavimo v delo
rudniki in začnejo eksploatirati gozdi,
ki so, kakor se je že večkrat poudar-
jalo, naše največje bogastvo. Samo
če dokažemo, da je pri nas red in
mir, da znamo delati, smemo upati,
da nam bo zunanji svet kreditiral.

Vsaka država dela po vojski, in
naj je tudi bila zmagovala, na to, da
spravi kolikor mogoče veliko plačilnih
vrednosti v lastno državo in čim

manj svojih placira v inozemstvu.
Gleda se, da se kolikor mogoče
mnogo izvozi in kar najmanj uvozi.
Merkantilna politika znanega Colberta
se ponovi po vsaki vojski in tudi mi
se je bomo morali držati, če hočemo
računati s kako resno obnovitvijo
vrednosti svojih plačilnih sredstev.

V zvezi s tem bomo v lastni
državi morali kar mogoče največ sami
producirati in se napraviti neodvisne
od inozemstva, na drugi strani pa
eksportirati vse, česar sami nujno ne
potrebujemo. Prihodnja doba bo doba
omejitve na vseh koncih in krajih in
le na ta način bo mogoče, da v do-
glednem času prebolimo strašno krizo,
ki jo je Evropi povzročila vojna
furlja.

Žalostni položaj naših ujet- nikov-ranjencev v Linzu in Marhtrenku.

Začetkom maja t. l. so Nemci pri
polomu na Koroškem ujeli mnogo na-
ših vojakov, ki so se hrabro zoper-
stavljali njihovem napredovanju ter
so jih odvedli v ujetništvo na Solno-
graško in Gornje Avstrijsko. O usodi
teh revežev se ni nič zvedelo, dokler
se nekaterim ni posrečilo, da so ube-
žali. Nekateri so pribežali na Češko,
kjer so jih sprejeli prav po bratovsko.
Jih nasitili, jim dali perila in obleke
ter jih potem poslali domov v Jugos-
lavijo. Drugi, ki so ubežali iz ujet-
ništva kar naravnost v Jugoslavijo, niso
bili tako srečni. Po večdnevni mu-
čnem begu — večinoma ponoči peš
— so prišli v Jugoslavijo ter se javili
na pristojnih mestih, a nikdo se ni
zavzel za nje, še celo zaostale plače,
ki je za časa ujetništva niso dobili,
jim niso hoteli izplačati. Pravijo, da
je niso zaslužili, ker so bili ujeti, a
ujeti niso bili po lastni krivdi temveč
baš zato, ker so se hrabro bojevali ter
zoperstavljali prodirajočim Nemcem.
Da so bili ujeti, so bili krivi oni, ki
so jih v odločilnem trenutku zapustili.
Vprašajte, gospodje, kdo so bili vodje

Ob gomili pesnika

Antona Medveda.

(Govoril o prilici izleta „Ljublj. Zvon“ v
Kamnik, dne 20. t. m. g. Rudolf Binter.)

V slovesnem razpoloženju današ-
njega dne si v duhu oživljamo spo-
mline na strašno dobo svetovne vojne,
najgroznejše v povestnici človeštva,
najbrutkejši in najobupnejši v zgodovi
jugoslovanskega naroda. Pred našimi
očmi vstajajo iz teme v nepre-
glednih vrstah krvavi obrisi postav,
za usuznjeno domovino padlih junakov,
pred nami trepetajo mračne sence ne-
dolžnih vojnih žrtev. Z mučeniško
krvjo jugoslovanskih boriteljev prepo-
jene poljane, hribi in lesovi kot
ogromni grobovi tulijo pesem osvete:
Dragi bratje, miljene sestre, masčujte
naše žrtve za vrtno Vam svobodo
zlato, ki Vam je zasiniša z našo
smrtjo! In žnjimi

„tvoj duh iz groba govori proseče,
da bi zedinil se slovenski rod,
da bi vrnil k nam se časi sreče.“
(A. Medved)

S koliko ljubeznijsi si objemal
svoje rojake, kako željno si pričakoval
trenotka, da bi videl jih edine, srečne

in proste suženjskih verig. Učakati ti
ni bilo dano narodovega vstajenja in
ujedinjenja

„Ti pevec večne nam veljave
ti prerok jasnih nam vremen
kljari ti domovinske slave!“
(A. Medved.)

Tvoja vneta duša si je želela
proroškega poleta, da bi preplula
časov meje, da bi preje uzrla bodoči
vek kot z onkraj te hladne zemlje...
Dasi ti je bil zabranjen pogled v sive
dalje, ni Te trlo brezplodno žalovanje,
ni Ti gasnilo živo upanje na moč
duha in na srečnejšo bodočnost ljub-
ljenega naroda. Čutil si dihi prihajajoče
vesne, doprinašajoče cvetne poljabe
zatiranim, preganjanim in trpečim ro-
jakom zdihujočim pod krutim jarmom
oholega, nenasičnega tujca — krovloka.
Pa zagoreli so Ti znova vsi spomni
radosno vžihčen si zapel:

„Nad mano jasni solnčni žarek
za mano v temi bojni ječ
pred mano v svitu — zlati vek...“
(A. Medved.)

Usodne, trpke, z grenkimi raz-
očaranji so bile prepletene Tvojega
življenja steze, dokler Ti ni pod ne-
vzdržljivo silo dušnih boli klonilo sla-
botno čelo. A duh Tvoj je ključoval

vsem neprilikom ter iskal neusahljivi
vir tolažbe v pesmi, zvesti sopotnici
do prerane Tvoje gomile. Domača
pesem ti je bila najplemenitejša pred-
staviteljica slovenskega čustvovanja,
najiskrenejša čuvateljica narodnih
svetinj in vrlin, za to si v njej iskal
najblažje utehe, pomirjenje srca, njo
si proslavljal in poveličeval v večno-
lepih bajnokrasih slavospevih kot
nihče pred Teboj, češ

„Saj pesem nas spremlja v zemskem življenju
vanjo izlivamo radost, bolešt
v upanju, strahu, veselju, trpljenju
pesmi odmev ostane nam zvest.
Petju je dana — stalna oblast.“
(A. Medved.)

Kadar si duševno potrt iskal raz-
vedrila, našel si zaželeno zadovoljstvo
in srčni mir med pevci rojaki, kjer si
se počutil, ofresajoč se dnevnih skrbi,
prestanim muk in bolečin najšrečnej-
šega — kot pevec med pevci, brat
med brati. Bodril, navduševal, vnel
si jih, iz dna srca so Ti privreli po-
membni, večnomladi stih:

„Bratje, zepojmo s krepkimi glasi
žalosten ali vesel napev!
Dviga; tolaži v vsakem nas čast
prsi čutečih krilati odmev.“
(A. Medved.)

In ko je radost priklopala do
vrhunca, poklonil si vsem slovenskim
pevcem s preroško-navdušenim glasom
svoje nesmrtno pevsko geslo:

„Pevajmo torej v bratovskem krogu,
dvigaj nas pesem, zveni nam v slasti!“
(A. Medved.)

Tak je bil naš pesnik Medved kot
narodov buditelj-prerok in ljubitelj
petja.

Ob 50 letnici pesnikovega rojstva
ste se prišli kot prvi pokloniti mrač-
nem nesmrtnemu pevca, ki je upoln zrl
v duhu naše odrešenje. Vaš dični
pevski zbor danes zvest pred šestimi
leti storjeni obljubi ob pesnikovi go-
mili ponavlja prisego, da hočejo nje-
govi člani kot neustrašni borci za
prosveto, prešinjati s plamečim žarom
bratske ljubezni poveljevali v trdih,
dolgotrajnih bojih preizkušeno domo-
vino, z blagoslavno slovansko pesmijo
ter zvesto čuvati ta najdražji narodni
zaklad proti vsem vnanjim in notranjim
neprijateljem. Da bi bil naš poet-
mučenik osebno med Vami — nad
Grintavcem in Triglavom bi s svojim
glasnim pozdravom poslušal ječ s
Kalvarije. Vaša pevka srca prešinjajo
v tem slovesnem trenutku najzadost-

naših oddelkov in kako so jih vzgojili. Naše ljudstvo je v jedru popolnoma zdravo in njih sinovi so dobri in hrabri vojaki, samo treba se je z njimi ukvarjati, jih vzgojevati, se brigati za nje v vsakem oziru, pa bodo šli za teboj, če potrebno tudi v smrt. Oni, ki so bili v dobrih rokah so se borili odločno in vztrajno, a na svojo veliko žalost so se morali prepričati, da so ravno zato, ker so se tako vztrajno in odločno borili večinoma propadli. Oni, ki je prvi bežal, se je pa rešil. Tako je bilo, gospoda! Vojak ima veliko zaupanje do tebe, če vidi, da se ti brigaš za njega in deliš z njim usodo. Vse žrtve doprinese za tebe, a ne zahteva nič drugega kakor pravice. No, prijazna beseda mu je v tolažbo. Gor! na Gor. Avstrijskem paginejo in hiračo naši ujetniki — ujeti so bili ravno zato, ker so sočasno in hrabro branili — in ni človeka, da bi jih potolažili, da bi jim pomagal v obupu. Na Dunaju pa leži pod varstvom naše vojne misije pač več kakor tisoč zaboječkov „srbskega rdečega križa“, ki vsebujejo po nekoliko kilogramov konzervnih jestvin in suhorja, v vsakem zaboječku pa se nahaja vrhutega še čokolada, ali sladkor, ali cigarete itd. Kako vesel bi bil naš sestranski ujetnik, če bi mu bil podarjen tak zaboječek. Kako bi se povzdignila njegova ljubav do domovine, kakšna moralna opora je to za njega, če vidi, da se odgovorni možje vendar brigajo za njega. Če je že tam 12 civilnim internirancem v Gmündu tako neprijetno in se pišejo po naših listih tako veliki članki o njih trpljenju, kako tem bolj upravičen je obupni klic naših ubogih, mladih boriteljev, ki so se žrtvovali, pošteno se žrtvovali, a bili izdani. V Linzu so v neki baraki nastanjeni naši ranjenci. V začetku jih je bilo 90, sedaj jih je še menda kakih 60, a v Marhtrenku jih je 800. Grozna je njih usoda. Hrana je strašno slaba pod normalnimi razmerami za rekonvalescente neužitna. Sestranski kakor stambulski psi so seveda primorani jo zaužiti. Denarja ti siromaki nimajo nobenega in tudi nobenih cigaret. Kdor je kadilec, bo razumel njih razpoloženje. Srečen je, kdor je bil samo lahko ranjen. Težko ranjeni nimajo prave zdravniške pomoči, saj še navadnih prevez primanjkuje in če bi jih tudi bilo še toliko na razpolago, saj jih je Nemcem škoda za slovenskega ujetnika. Švaba se je že med vojsko naučil, kako treba ravnati z vojnimi ujetniki. Baš na Gornje Avstrijskem so bila njih največja taborišča. Zato pa je v tej deželi več kakor sto tisoč vojnih ujetnikov pokopanih,

nejši občutki, saj so nam po zaslugi junaških potomcev Kraljeviča Marka strte verige tisočletnega robstva. Zato se naj Vaša pesem glasi v pozdrav pomlajeni domovini, rešeni in ožarjeni s sijajem krvavo priborjene svobode. Vaša pesem naj danes s prekipevalnimi čustvi ljubavi do narodne grude objema v neizkaljeni sreči vse blagomisleče, podžiga naj kulturno delo in napredek in krepi narodno zavest za nadaljne boje. Vaša pesem naj danes praznuje svoj Vidov dan — do narodovega vstajenja in ujedinjenja! Vi pa dragi pevci, Zvonaki, bodite neodjenljivi razsodniki one vzvišene ideje, ki je samoniklo vzklikala v srcih naših osvoboditeljev:

„Prosti smo. Zarja je pala na nas. Bratje, da več nam Noč sužnja ne vzide, ki nam je tisoč let mrko sijala, stojte na straži! O, ne zatrite v dušah spomin! Krik opomina težki dih tisočev štiristo naj ne ugasne Vam!“ (A. Medved.)

Danes ob pesnikovi gomili, ki jo prerašča vednozeleni bršljan — simbol našega upanja na boljše čase — prisegamo tudi enoglasno prvemu borcu za našo svobodo in ujedinjenje, sivemu sokolu — našemu kralju Petru — ne omajano ljubezen in zvestobo. Trdno bodimo uverjeni, da bo maščevano naše ponižanje, naše Kosovo, ako bomo vršili slej kot prej svoje dolžnosti napram združeni Jugoslaviji. Potem stoprav nam zasine na naši sveti zemlji doba trajnega mira in splošnega ljudskega blagostanja.

največ seveda Rusov in Srbov. Tak je torej položaj naših ranjenih ujetnikov, strpanih v barake. Kaj čuda, če so se fantje vsled teh neznosnih razmer še z odprtimi ranami, drugi zopet bosonogi podali na za njih zdravje nevaren beg. Pomoči, tolažbe od nikoder, kaj preostaja drugega, kakor ubežati.

Radostno so bili presenečeni, ko so jih bratje Čehi nadvse prijazno sprejeli, ko so na begu iz ujetništva pribežali k njim in jim v vsakem oziru šli na roko. Vse drugače, ko so prišli potem v svojo ljubljeno domovino. Povsodi se jih nahruli in kar neprijaznejše postopa z njimi. Saj to so si „zaluzili“? — Razočaranje je veliko in brdiko jim je pri srcu. Potem se mu pa še pove, da za časa ujetništva ne dobe nobene plače. Nikjer ne najde zadoščenja, nikjer pravice. Narode, tako se ravna s tvojimi sinovi! Pa saj to ne more biti tvoj sin, o narod, ki tako postopa s tistimi, ki so prinesli krvni davek na tvoj altar. To so tuji v našem kroju, to je stari avstrijski duh gnilobe.

Domovina, reši svoje sinove suženjstva. Može na merodajnih mestih ne poslušajte volkov sedaj v jugoslov. ovčji obleki, temveč svoje pošteno jugoslovansko srce.

Apeliramo na merodajne kroge, da naj store takoj, pa takoj — sicer fantje prej poginejo v pravem pomenu te strašne besede, predno pride pomoč. Apeliramo na našo dež. vladu v Ljubljani, apeliramo na naše poslance v Beogradu, da takoj store svojo dolžnost ter intervenirajo, da se pošlje takoj pomoč tem revežem. Apeliramo pa predvsem na našo vojaško misijo in veleposlaništvo SHS na Dunaju, da stori tudi ono svojo dolžnost. To sedaj najlažje in najhitreje pomaga, ker je na Dunaju ter ji gotovo ne bo manjkalo potrebnih sredstev. Gre za življenje naših dragih, ki so žrtvovali vse, vse za nas in za — vas, katerih dolžnost je, da jim pomagata.

Sprejeti in nesporeti častniki.

K notici „Res militares“ smo prejeli sledeče poročilo o razliki plač med sprejetimi in nesporetimi častniki.

Dne 1. julija 1919 je dobil sprejeti podporočnik (bivši poročnik) neoženjen:

Mesečna plača	150 din.	—
Za slugo	20 „	25 para
Dnevnica	372 „	—

Skupaj 542 din. 25 para po sedanjem kurzu dinarja: 1626.75 K ter mesečno 1 1/2 m³ drv.

Dne 1. julija 1919 pa je dobil nesporeti podporočnik (bivši poročnik) neoženjen:

Mesečna plača	140.— K
Za slugo	50.— „
Doklada	418 50 „
Menažni relutum	248.— „
Stanarina	61 66 „

Omeniti je še, da se nesporetim častnikom odteguje izplačana odpravnina mesečno po 192 kron, tako da dobi nesporeti podporočnik na roko izplačanih samo 726.16 K, dočim dobi sprejeti 1626.75 K in 1 1/2 m³ drv. Razlika znaša torej 900.59 K in 1 1/2 m³ drv.

Sprejeti kapetan neoženjen dobi:	
Mesečna plača	216 din. 66 para
Za slugo	20 „ 25 „
Dnevnica	372 „ —

Skupaj 608 din. 91 para po sedanjem kurzu dinarja: 1826.73 K ter mesečno 1 1/2 m³ drv.

Nesporeti kapetan neoženjen dobi:	
Mesečna plača	250.— K
Za slugo	50.— „
Doklada	465.— „
Menažni relutum	248.— „
Stanarina	93.— „

Skupaj 1106.— K od česar se mu odteguje še par sto kron prej omenjene odpravnine tako, da dobi na roko izplačanih morda 900.— K. Razlika znaša torej okoli 900.— K in 1 1/2 m³ drv.

Krona tega brezglavega postopanja potemtakem je, da dobi sprejeti neoženjeni podporočnik 726.75 K več nego nesporeti neoženjeni kapetan.

Iz navedenih podatkov je natančno razvidno, kaka je v naši državi razlika med sprejetimi in nesporetimi častniki, kljub temu, da vršijo oboji enako službo. Kam vodi tako postopanje, morda znajo povedati gospodje na krmilu države SHS.

Dr. Lotrič:

Pokret hrvatske duhovščine.

Pripeljala me je pot v Zagreb. Grem po llici. Pred književnimi izložbami se vedno rad ustavljam, ker knjige so najčistejši zrcalo kulturnega stanja in napredka vsakega naroda. Slučajno obstojim pred „Knjižaru Dragutina Zaklinčiča“. Pozoren postane na neko revijo v lepih ru-dečih platnicah. Čitam: Reforma. Smotra za crkveno-politička te staleška pitanja katoličkog nižeg klera i katoličke crkve u kraljestvu SHS. — (Svezak I. Zagreb lipanj 1919. Godina I. Tiskom Dioničke tiskare u Zagrebu. Izdaje uži odbor katoličkog nižeg klera u kraljestvu SHS. Uredništvo: Sv. Petar Orehovac.)

Za Prago in Budimpešto prihaja Zagreb! Povsod med nižjo katoliško duhovščino močno reformistično gibanje! Nastopil je najprej oficijelno češki klerus s svojimi zelo radikalnimi reformnimi predlogi meseca januarja t. l. Iste meseca je zborovala v Budimpešti madžarska duhovščina, ki je bila s svojimi zahtevami bolj skromna kot češka. 10. februarja t. l. pa se je sešel v Zagrebu na zaupni sestanek ožji odbor nižjega hrvatskega svečeništva. Sprejetih je bilo na tem zborovanju več praktičnih resolucij, za katerih uresničenje se sedaj deluje z vso vnamo. Ustanovljena je stanovska organizacija nižje cerkvene duhovščine proti vsem zaprekam od strani višjih cerkvenih dostojanstvenikov. Propaganda med duhovščino se bliskovito širi. Na Slovenskem o tem gibanju nisem čul ničesar, zlasti ne po časopisih. Kot da bi nas ločil kitajski zid od Hrvatske! V Pragi sem slišal sicer o tej stvari nekaj glasov. Pri nas doma pa molk. Hrvatska duhovščina, ki stoji za tem gibanjem, je stopila s svojimi zahtevami pred javnost najprej sicer drobno knjižico: „Savremene želje katoličkog nižeg klera u državi SHS“, ki je pisana zelo mirno, stvarno in tako prepričevalno, da ji tudi pošten nasprotnik ne more ničesar ugovarjati. Ker pa so zastopniki reformne smeri med duhovščino uvideli, da jim hrvatsko časopisje v tem oziru ni na razpolago — z malimi izjemami —, kakor bi oni želeli ter da jih ne podpira zadostno, ker ima neutemeljene oziroma na višjo duhovščino, so si ustanovili svoje glasilo, ravno zgoraj omenjeno „Reforma“. Ti svečeniški so zelo idealni in požrtvovalni. Ta knjižica je izšla v tisku Lav. Weiss, Bjelovar 1919. En sam duhovnik je prispeval za ustanovitev tega glasila 10.000 K; v slučaju deficitu pa je pripravljen dati še 30.000 K; list in organizacija sta bila ustanovljena proti volji škofov, katerih se ni niti vprašalo za dovoljenje. Zagrebški ordinarijat je izdal na temelju: Motu proprio Pija X. „Sacrorum Antistitum“ z dne 1. septembra 1910 sirogo naredbo, s katero prepoveduje duhovništvu pod težko kaznijo brez njegovega dovoljenja vsake sestanke, na katerih bi se razpravljalo o stanovsko-cerkvenih vprašanjih. Duhovništvo pa stoji strogo na stališču cerkvene prava ter trdi, da ga omenjeni „Motu proprio“ ne veže, ker ga ni recipiral novi corpus iuri canonici, ki po svojem can. 6. obsega izključno disciplinarno pravo katoliške cerkve. Sestanki, se vršijo dalje.

V glavnem zahtevajo ti duhovniki sledeče: Demokratizacijo cerkvene uprave: uvede naj se nekako avtonomijo s cerkvenim zborom, ki bi sestavljal iz polo-

vice iz duhovnikov, iz polovice pa iz možkih lajkov — Muller taceat in ecclesia —; razmerje med višjo in nižjo duhovščino ne sme biti več patrihalno, ampak čisto službeno; škof je šef, župniki in kaplani pa uradniki; škofo in druge duhovnike se voli; cerkvene oficije in beneficije se mora redno razpisovati, župnije se nadomesti s cerkvenimi občinami, ki naj jim določijo nove meje in naj bodo sorazmerno po številu vernikov enako velike; patronate — preostanke fevdalnih časov — se odpravi.

Gmotno stanje nižje duhovščine se mora temeljito izboljšati. Treba je najti pravo razmerje med dohodki višje in nižje duhovščine. Na eni strani bogatstvo, na drugi beda. Marsikje ima kaplan poleg hrane le 20 K stalne mesečne plače, kuharica 100 K in župnikov hlapec od 200 do 300 K s hrano. Zato pa je ureditev kongruen nujno potrebna. Zahteva se, da se ustanovi enaka temeljna plača za vse župnike, isto kaplane. Štolnina in bera se odpravi. Župnikom in kaplanom se pusti nekaj zemlje t. zv. zemljiški minimum; drugače pa predlaga ta duhovščina socijalizacijo cerkvenih posestev.

Nadaljna velepomembna zahteva je: Zbližanje iztočne (srbsko-pravoslavne) cerkve z zapadno (katoliško). In to ne samo v društvem, ampak tudi v verskem oziru. V svrhu uresničenja te važne zahteve predlagajo:

a) po katoliških seminarijih in bogoslovnih fakultetah naj se poučujejo razne discipline s posebnim ozirom na nauke srbsko pravoslavne in anglikanske cerkve. Pri seminarijih in bogoslovnih fakultetah naj se osnuje stolica za komparativno teologijo;

b) škofje, kanoniki in drugi duhovniki morajo nositi brado;

c) uvede naj se fakultativna molitev brevija, oziroma da ne bo vsaj smrtni greh, če duhovnik ne bere brevija;

d) odpravi naj se celibat;

e) v bogoslužje naj se uvede staroslovensčina pisana s cirilico, za obrede pa naj se rabi živ narodni jezik;

f) odpravi se obvezno nošenje talarja izven službe; duhovnik sme nositi po svoji volji tudi civilno obleko;

g) duhovništvo se sme poljubno baviti z javnim delom; v tem oziru se mora odpraviti oblast škofov nad duhovščino.

To so v glavnem zahteve najnovejše katoliške reformacije na Hrvatskem. To gibanje hrvaške nižje duhovščine je v zvezi s sličnim pokretom v čehoslovaški in madžarski republiki. Najmogočnejše je gibanje med Čehoslovaki. Avo Rim ne kapitulira, nastane v češki državi avtokefalna cerkev, oziroma se katoličani združijo s češkonarodno bratovsko cerkvijo. Tudi v Jugoslaviji pričinja hud boj med nižjo in višjo duhovščino, o katerega izidu ne morem prerokovati, prepričan pa sem, da ne bo končal, kakor običajno z nekoliko suspenzijami. Hrvatska duhovščina upa, da bo njen pokret uspel, priznava pa, da to ne bo njena zasluga, ampak zasluga časa in idej, v katerih sedaj živimo. Demokratizacija iskra, ki je elektrizirala ves svet, deluje tudi na nižjo duhovščino, ki se hoče vživeti v demokracijo mas in pri tem tudi aktivno sodelovati. Za to vidimo da nižja duhovščina po vseh državah, ne samo v bivši Avstriji, nastopa z modernimi zahtevami, ki naj bi nekako premostile prepad, ki loči katoliško cerkev od moderne družbe.

In rimska kurija?! Ne morem prav verovati, da bi se leta mogla sprijazniti s tem modernističnim gibanjem. Zgodovina nas uči, da ji je bil dosedaj pri vseh podobnih pokre-tih ljubši razkol, kot pa da bi sama kaj odnehala in šla s tokom časa.

In odprava celibata! Tako nedolžna in opravičena zahteva klera iz socialnih moralnih ozirov! Ta zahteva prav nič ne nasprotuje dogmam in verskim naukom. Tozadevno se

bije že stoletja boj med kurijo in nižjo duhovščino. Dosedaj pa je ostala rimska stolica še vedno neizprosna zmagovalka. Vsako akcijo v prilog odpravi celibata je imenoval veliki papež Pij IX. „foedidissima conspiratio“.

Primerjajoče teologične stolice bi katoličanstvu zelo škodovala, ker bi vzbujale versko skepsu med duhovniškim naraščajem. Saj je bilo že dosedaj toliko modernizma med prvimi in najboljšimi katoliškimi učenjaki. Kaj vse bi se le povzročila komparativna teologija, če bi se poučevala res v objektivnem smislu. Proč od univerz! To je že od nekdaj gesto zastopnikov čistega katoličanstva. Kdor njih stališče pozna, jim tega ne more zameriti. Po modernih univerzah pa se itak ustanavljajo laične primerjajoče stolice za verska vprašanja sploh. To je zadnji korak v razvoju emancipacije moderne družbe od organiziranih cerkev. Podobna stolica obstoja pri češki praški modroslovni fakulteti že eno leto. Religija je prevažen faktor v človeškem življenju, da bi se mogel ignorirati.

Katolicizem je na svoj način dovršen verski sistem. Na vsako vprašanje dobiš odgovor. Seveda kdor je z njim zadovoljen! Reformacije katolicizem ne prenese. Radi tega ne verujem, da bi se katoliška cerkev pomirila z najnovejšim gibanjem, ki se vrši v njeni sredi. Na kompromise ne bo pristopila.

Toda to gibanje je tako mogočno, postalo je takorekoč vesoljno, situacija je zanj tako ugodna, da ga ne bo mogoče zaustaviti. Šlo bo preko oficijelne cerkve, če slednja ne more iti z njim. Razoralo bo globoko versko polje, na vsak način pa bo poživilo in poglobilo religiozni čut kulturnega sveta, plemenitilo idejo in pravi religiji zelo koristilo.

Ta članek je namenjen predvsem merodajnim krogom na Slovenskem, da jih opozorim na važnosti tega pokreta. Naj ne igrajo pri tem vloge ptiča Noja, ker to bi zelo škodovalo napredku našega naroda.

Slovensko učiteljstvo proti italijanskemu imperijalizmu.

(Došlo zakasnelo.)

Okrajno učiteljsko društvo za Ra dovlijski okraj zbrano dne 13. julija 1919 v Radovljici izjavlja: Neodrešeni Jugoslovani se smatramo kot člane velikega, svobodnega jugoslovanskega naroda kot pripadniki Jugoslavije. Na njo in njeno usodo smo navezani po rojstvu, jeziku, šegah in navadah, po mišljenju in našem čustvovanju. Njeno trpljenje je naše trpljenje, njena sreča je naša sreča, njena prošlost je naša prošlost, njena bodočnost je naša bodočnost, njene krasote so naše krasote, njeno bogastvo je naše bogastvo, njeno morje je naše morje, njena junaštva so naša junaštva, njena moč je naša moč. Vse dogodke v Jugoslaviji neodrešeni Jugoslovani živimo spremljamo, za to, kar dchaja iz Italije se ne menimo, ker to prihaja od siromašnega, zahrbtnega tujca, ki z lažjo in po krivici hoče postati naš gospodar, ki sovraži naš narod in ga hoče pogoltniti, od tujca, katerega mi ljubiti in spoštovati ne moremo niti nočemo. Vemo, in čutimo, da nas hoče brutalna sila italijanskega imperijalizma zaslužniti, toda mi se zavedamo svetega prava jugoslovanske skupnosti, katere pravo je zapisano in živi v naših spomenikih, naši zgodovini, naši kulturi, našemu junaštvu in v dušah nas vseh. Zavedamo se tudi onega spoštovanja, ki nam ga izkazuje ves kulturni svet. Ljubimo svojega brata-vladarja.

Opozarjamo belgrajske Slovence, da se v Belgradu prodaja „Jugoslavija“ pri gosp. Tihomiru Miladinoviću, Cvetni trg.

Iz zasedenega ozemlja.

Plebiscit v vzhodni Istri.

Po krvavih reških dogodkih je prišel general Grazioli v Volosko, kjer je izdal zapoved, da morajo vsi prebivalci glasovati za Italijo. V razglasen se obljublja onim, ki so zvesti „materi Italiji“, vse meščanske pravice in bodo deležni posebnih ugodnosti pri aprovizaciji. Kdor ne bo glasoval za Italijo, bo dobil na dan samo 10 dkg kruha in bo zaprt kot izdajalec. Glasovanje se je vršilo 9., 10. in 11. t. m. V celem vološkem glavarstvu so zbrali Italijani komaj 780 glasov. Pravico glasovanja je imel vsak, celo otroci od treh let naprej. Vkljub vsem obljubam in grožnjam je izpadlo glasovanje naravnost sramotno za Italijane.

Italijani deportirajo vse moške od 17. do 40. leta.

Iz Voloske poročajo, da je dobila italijanska oblast povelje, aretirati vse moške od 17. do 40. leta in jih deportirati v Italijo. Mnogo moških in mladeničev so odvedli karabinerji v tržaške zapore, večina pa je ušla in se skriva v gozdovih. V mestih in vaseh vzhodne Istre so ostali doma le ženske, otroci in starci.

Vojne priprave proti Jugoslovanom.

Italijani so postavili na Učki vse polno topov in shramb za bombe. Topovi so obrnjeni proti krajem vološkanskega glavarstva. Po cestah in ob njih kopljejo Italijani jame, v katere polagajo mine, da uničijo ceste v slučaju, če bodo morali oditi pred jugoslovanskimi četami.

Proti italijanskemu nasilju.

Reka, 25. julija (Izv. por.) Reški in okoliški Jugoslovani so poslali k medzavezniški preiskovalni komisiji deputacijo s prošnjo, naj se preiščejo tudi italijanska politična in druga grozodejstva na Jugoslovanih. Komisija je odgovorila, da nima pravice, umešavati se v upravne zadeve italijanskih okupacijskih oblasti.

Mirovna konferenca.

Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo. — Podaljšanje roka. Dunaj, 25. julija. Dr. Renner, vodja nemško-avstrijske mirovne delegacije, je imel z dunajskimi politiki v Feldkirchenu na Tirolskem daljše konference. Nemška avstrijska delegacija upa doseči podaljšanje roka za odgovor in protipredloge. Dunajski parlamentarni krogi živahno razpravljajo o načrtu mirovne pogodbe. Agrarci ogorčeno odklanjajo odškodnino v naturi, zlasti izročitev 6000 glav molznih krav. To bi pomenilo smrt 12.000 dojenčev in otrokom. Časopisje ostro kritizira finančne in teritorialne določbe.

k Dr. Renner baje ne podpiše mirovne pogodbe. Ženeva, 24. julija. (Čtu.) Pariško časopisje poroča, da po izjavi dr. Rennerja Nemška Avstrija ne bo podpisala mirovnih pogojev, ker pomenjajo uničenje Nem. Avstrije. Takih nezaslišanih pogojev bi Nemška Avstrija tudi nikdar ne mogla izpolniti. (Ldu.)

k Balkanski problem. Pariz, 23. julija. Poleg jadranskega problema čaka na mirovni konferenci rešitve tudi balkanski problem, o katerem so „najvišji bogovi“ še zelo nepoučeni. „Petit Parisien“ konstatira, da to vprašanje mirovni konferenci še ni dobro znano. Težavnost tega problema se zrcali v tem, da obstojajo načelne difference med Romunijo in Bolgarsko med Bolgarsko in Grčijo. Romunska vlada stavi zelo imperijalistične zahteve napram Bolgarski. Vprašanje Carigrada in Dardanel, katere zahteva tudi začasna ruska Kolčakova vlada, je še odprto.

k Italija si pridržuje izhodišče. „Neues Wiener Tagblatt“ javlja med drugim: Italija si pridržuje majhno izhodišče, da bi v slučaju, če pride do nesporazuma z entente, mogla z Nemško Avstrijo stopiti v prijateljske stike. Anglija bi bila pripravljena podpirati Nemško Avstrijo, zadeva pa ob odpor Francije, ki trdi, da vsako ojačenje Nemške Avstrije pomenja ojačenje Nemčije.

Politični pregled.

p Kje se stekajo te niti? V zadnjem času so pričeli razni nemški listi ostro napadati osvobojenje naše Štajerske in Koroške toli zaslužnega generala Majstra. To bi seveda ne bilo popolnoma nič čudnega — saj so Nemci pač občutili trdo njegovo roko, kadar se je šlo za jugoslovanske pravice. Čudno pa je, da skoro v enako strupenem tonu, kot klerikalni „Grazer Tagblatt“ napada generala Majstra istočasno tudi mariborski listič „Male Novice“, tako da je skoro brezdvomno, da izhajajo napadi v obeh listih od ene in iste osebe, in da stoji za to osebo politična siranka, ki je že večkrat pokazala, da ji gre njena strankarska korist in zadoščenje strankarski častihlepnosti daleč pred narodno koristjo. Ali ni to v času, ko bijemo na vseh koncih in krajih svoje države težak boj za konsolidiranje razmer in ko na vseh mejah strme v nas zlobne in lačne oči naših sosedov, veleizdajstvo. In to vse zato, ker bi moral za svoje zasluge dobiti general Majster v Mariboru svojo ulico, neki drugi politični veljak pa ne. Stanka, ki se spuсти vsled osebno užaljenega častihlepa svojih voditeljev tako daleč, da koopeira z nemškimi listi v boju zoper javno priznanega zaslužnega moža, kot je to general Majster, pač nima pravice, da se imenuje slovenska in ljudska.

p Že zopet laži! Med drugim lažmi v zadnjem času je „Naprej“ napisal tudi to, da je gospod Polajnar lastnik kavarne „Prešeren“ zaprl v ponedeljek svoj lokal prostovoljno. Ugotavljamo, da je bil g. Polajnar v ponedeljek sploh odsoten, da pa je dal nalog, naj ostane ta dan kavarna odprta, kar se je tudi zgodilo. Šele ko je prišel neki Mihelič na čelu gručice stavkajočih, in kavarnarici zagrozil, da bodo razbili vse šipe, če se lokal takoj ne zapre, in ko so posamezni izmed došlih grozili z bruhajalno silo, se je ga. Polajnarjeva pod pritiskom rdečega terorja udala in zaprla kavnarno. To imenuje „Naprej“ prostovoljno zapreti.

p Upor laških vojakov v Podkloštru. V Podkloštru pri Beljaku se je pretekli teden po dosedaj še nepotrjenem poročilu uprla vsa tamošnja italijanska posadka, tako da so jo morali tekom 24. ur zamenjati z drugim vojaštvom.

p Splošna stavka v Italiji ponesrečila. Kakor poroča „Telegraf“, doznajajo „Times“ iz Milana, da izjavljajo vsi listi, izvzemši „Avanti“ da se je splošna stavka v Italiji ponesrečila. Od 11.000 železničarjev v milanskem okraju jih je stavkalo le 43. (Ldu.)

p Izpremembra v francoski vladi. Francoska poslanska zbornica je 19. t. m. izrekla Clemenceau-jevi vladi nezaupnico glede njene gospodarske politike. Splošno se je pričakovalo, da pod Clemenceau demisijo celokupne vlade; a odstopil je samo minister prehrane Boret. Na njegovo mesto je imenovan Neuleus, bivši finančni minister, pristaš radikalno-socialističnega bloka. Neuleus je bil tudi francoski poslanik v Petrogradu l. 1917. za časa Kerenskega vlade.

p Nov grški poslanik v Belgradu. Belgrad, 24. julja. Včeraj je prispel iz Aten novi grški poslanik v Belgrad Maurid's. Novega poslanika je sprejel tajnik ministrstva za zunanje dela Jerefimovič. Sprejemu so prisostvovali vsi člani grškega poslanstva v Belgradu.

p Kralj Nikita rovavi proti Jugoslaviji. Belgrad, 24. julija. Vsled agitacije in propagande agentov bivšega kralja Nikite kakor tudi italijanskih oblasti se je cetinska omladina organizirala in izdala razglas vsem organizacijam v Črni gori, v katerem proglašajo, da se je vršil večer boj proti starodavnim sovražnikom Črne gore in da bo ona ta boj nadaljevala. Želi, da store isto vse organizacije in da stopijo v kar najtesnejšo medsebojno zvezo. Omladina je tudi manifestirala po Cetinju. (Ldu.)

p Poveljnik združenih armad v Sofiji proti bulgarskemu tisku. Zaradi zlobnih napadov na zaveznike v bulgarskem časopisju je poslal poveljnik združenih čet v Sofiji ministrskemu predsedniku Todorovu pisanje, v katerem ga opozarja, da ne more dalje prenašati, da bi bolgarski tisk svobodno napadal in blatil antantne državnike. Dalje zahteva, da se pokličejo na odgovornost vsi cenzorji, ki so pripustili, da so v raznih sofijskih listih izšli članki, ki so bili naperjeni proti zveznim državam in njih zastopnikom. Obenem je poveljnik naznanil Todorovu, da mora list „Echo de Bulgarie“ plačati 2000 levov globe.

Pokrajinske vesti.

kr Guštanj. Gosp. Andrej Oset, ki so ga koroške nemške čete svojčas popolnoma oplenile, je prodal svoje posestvo v Tolstemvrhu g. Cvitanicu iz Maribora.

kr Pilberk. (Zopet naša šola.) Ker se šolske razmere še vedno niso mnogoboljšale, smo prisiljeni, da javno zahtevamo kar nam gre. Sicer se je bila naša ljudska šola (4. razredna) z otroškim vrtcem vred zopet otvorila pred štirinajstimi dnevi. Toda, sedaj manjka zopet učitelj 4. razreda gosp. Zdolšek, ki je menda še vedno pri vojakihi. Otroci tretjega in četrtega razreda gredo komaj dvakrat, kvečjemu trikrat na teden v šolo. Kak uspeh, si lahko vsak misli. Prvega septembra pa že pri nas pričnejo počitnice. Niti ta bori mesec ne more biti pouk reden! Kje so vendar šolske oblasti, da se nič ne brigajo za red? Je li res učitelj Zdolšek kot oficir nenadomestljiv? Ako je temu tako, potem naj bo, nam pa dajte drugega učitelja. Šole za to, da gre mladina v šolo in mi zahtevamo reden pouk. Kdo bo dal mladini zamujeni pouk? Kako naj se narodne razmere sboljšajo, če se pa na šole ne polaga nobena važnost? Upamo, da nas šolski svet v Velikovcu, šolska oblast v Ljubljani in vojaška oblast vendar že enkrat sliši.

kr Velikovec. Nova gimnazija se otvori še prihodnjega šolskega leta v Velikovcu. Prihodnje leto se najbrže otvori samo prvi razred.

kr Sabotaža v Celovcu. Dne 15. t. m. je nastal na dosedaj nepojasnen način v eni tukajšnjih vojaških garaž požar, pri čemer je zgorelo 7 jugoslovanskih vojaških avtomobilov. Cel dogodek diši po sabotaži in se sumi, da je treba storilce iskati v nemških organizacijah.

kr Škandal za Bled! Ko smo bili 22. t. m. z srbskimi gostji na Bledu, me vpraša eden izmed njih, kaj da pomeni oni črni napis „Luisenbad“, ki se vidi daleč po jezeru. In mene, ki nisem Blejčan, je bilo sram in sem preslišal vprašanje. Prometno društvo, stori že svojo dolžnost.

kr Gledališko društvo na Jesenicah. Dne 12. t. m. se je vršil redni občni zbor, o katerem podajamo tu kratko poročilo: Predsednik gosp. J. Špicar referira o delovanju društva tekom leta in povdarja, da je društveno delovanje v svobodni domovini močno napredovalo, tako, da lahko ob zaključku bilježi mnogo večje uspehe, kot kdaj poprej, dasi je društveno delovanje motila španska bolezen in dogodki na Koroškem. Zahvali se vsem igralcam in igralcem za njih požrtvovalnost, ki si je v teku časa znala vzgojiti tudi občinstvo, ki razume in upošteva društveni trud in delo. Iz blagajniškega poročila posnemamo sledeče: Prejemki znašajo 26.214 K 38 v, izdatki 25.866 K 33, prebitek torej K 3242. Poročila so bila odobrena in se računskemu pregledniku g. dr. Kogoju da absolutorij. Blagajniku se za njegovo delovanje izreče najtoplejša zahvala. Izvolil se je nov odbor, ki se je takoj konstituiral sledeče: Predsednik Špicar, namestnik F. Hlebanja, tajnik Potrato, blagajnik F. Gradšnik, odborniki J. Čop, G. Vister in V. Zagorski.

kr Bralno in pevsko društvo v Toplicah pri Novem mestu priredi

v nedeljo 27. julija 1919 veliko ljudsko veselico v kopaliskem parku s petjem, tamburanjem, šalji vo pošto, pečenim jancem itd. Veselica se vrši ob 4. uri popoldne. V slučaju neugodnega vremena teden pozneje. K obilni udeležbi vabi odbor.

kr **Podporno društvo vojnih invalidov v St. Jerneju** na Dolenjskem priredi v nedeljo 27. t. m. ob pol 16. uri v društveni dvorani veselico z burko „Trije tiki“. K obilni udeležbi vabi odbor.

kr **Ukinjen sekvester**. Nad graščino in tvornico g. Königa v Loki pri Zuzmu proglašen sekvester se je ukinil, ker se je izkazalo, da je lasnik podanik čehoslovaške republike.

kr **Občni zbor „Zadružne zveze“ v Celju**. V nedeljo 20. t. m. se je vršil v celjskem Narodnem domu občni zbor Zadružne zveze celjske, te najstarejše slovenske zadružne organizacije ob neposredno lepi udeležbi. Krivda za marsikoga, ki ga ni bilo, ne leži v nezanimanju, pač pa v dejstvu, da smo živeli pod utisom, da se ustavi ves železnični promet vsled napovedane dvodnevne stavke. Zanimivega zborovanja so se udeležili po zastopnikih srbski in hrvaški delegati, med njimi ravnatelj Zveze jugoslovanskih zadrug v Beogradu g. Avramović in delegat poljedelskega ministerstva, naš stari znanec in delavec v slovenskem zadružništvu g. inšpektor Miloš Stibler iz Beograda.

kr **Incident v hotelu del'Europe**. V celjskem hotelu del'Europe se je primeril sedaj že drugi slučaj, ki kaže, da menda ne bo prej miru, da se hotel sploh zapre. Ena izmed natakaric se je proti gostu hotela, gosp. podpolkovniku Nedelkoviću, ki je bil dvakrat težko ranjen in je vsled tega živčno bolan, obnašala tako arogantno in nesposobno, da ji je imenovani, ko parkratni opomin ni nič zalegel, v svoji razburjenosti pripeljal par klofut. Seveda so se našli koj ljudje, ki so iz tega, četudi neopravičljivega a razumljivega podpolkovnikovega dejanja, takoj hoteli kovati kapital za svoj boj proti tem „prokletim Srbom“, ki branijo, da se ne morejo po svoji volji bratiti z nemškimi braici iz republike in trosijo zato o celem dogodku docela izmišljene vesti med ljudmi, kot da je dotična natakarica umrla itd. Tukajšnja oblast je celo afero nepristransko preiskala in jo odstopila v nadaljnje postopanje pristojni višji oblasti.

kr **Celje**. Koncert priredila Josip Rijavec in Robert Primožič, odlična solista kr. opere iz Zagreba in sicer v soboto, dne 26. v gledališču v Celju, dne 27. v Narodnem domu v Mariboru.

kr **Ormož**. Lepa slovenščina zdravnika: Vračniško spričevalo! Gospa Marija Veselić je svoje starosti primerno rejena ima ravne kosti zdrave prsne in trebušne članj, jeni noseča — jene živce so krepki, jene čutila normalno functionirajo. Ormož, 10. junija 1919. Dr. HeiB Alois, m. p.

kr **Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za mariborsko okrožje** je na svojem ustanovnem zborovanju sprejelo resolucijo, iz katere posnemamo sledeče: Pridužujemo se resoluciji stanovskih tovarišev v Celju, ter vztrajamo na tem, da se ta resolucija tudi za okrožje Maribora docela izvede, dotlej pa naj se uvede začasna plača za kocipljente in pisarniške vodje 900 do 1200 K, za stroje pisce in stenografe 400 do 600 K in prost sobotni popoldan. Naproša se vlado, da uredi razmerje med šefi in uslužbenci, odvetniške in notarske zbornice pa naj uvedejo v vseh pisarnah obligaten dnevnik izvršenega dela, na podlagi katerega naj se potem regulira plača uradnikom. V ostalem se zaključiti, da za enkrat mariborsko uradništvo odvetniških in notarskih pisaren ne stopi v stavko, da pa bo de celjske tovarišev v njih upravičenih zahtevah podpiralo z vsemi močmi.

kr **V Radgoni** se je ustanovila podružnica Sokola. Za starostjo je bil izvoljen upravitelj tukajšnje javne bolnice g. Franc Sever.

kr **Ptuj**. Sprejemni izpit za I. razred gimnazije je napravilo 40 učencev.

ki **Radgona se budi**. Od znanege Wratschka ustanovljena nemškutarska „Vorschußkassa“ v Gornji Radgoni je končno propadla. — Dne 21. t. m. se je pričel tukaj tečaj za srbohrvaški jezik in upati je, da se nemurnim našim kulturnim delavcem kmalu posreči ustanoviti tudi javno ljudsko knjižnico, ki bo dobro upravljana postala pravi blagoslov za procvit naše narodne misli med ljudstvom tukajšnjega okraja.

Poziv.

Dne 8. julija je velik požar vpepelil vas Zagradec v občini spod. Slivnica pri Grosupljem. Zgorelo je 27 hiš in 58 gospodarskih poslopij, veliko število goved in prašičev in nešteto perutnine. Uničena je velika množina poljedelskih strojev in vozov in skoraj vsa zaloga živeža in krme.

Maogim nesrečnikom je zgorela tudi vsa obleka in ves denar, tako, da je sedaj do 200 ljudi brez strehe in vsacega imetja.

V nesreči prizadeti prebivalci vasi Zagradec so torej v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim je pomoči od drugod.

Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje milih darov po celem območju deželne vlade za Slovenijo.

Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri poverjeništvu za notranje zadeve (ravnatelj pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okrajnih glavarstvih in pri oblastvih, katere bodo ta določila, pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptuj. Darovi se bodo razglasili v „Uradnem listu“ in odkazali svojemu namenu.

Deželna vlada za Slovenijo — poverjeništvu za notranje zadeve.

V Ljubljani, dne 21. julija 1919.

Poverjenik:
Golia s. r.

Dnevne vesti.

dn **Uvoz soli prost**. Iz Beograda javljajo: Od sedaj dalje je prost uvoz soli iz inozemstva. Cene za prodajo bodo določile politične oblasti v zvezi s pokrajinskimi odseki.

dn **Vsi ruski častniki naj se čimprej zgledajo pri komandi mesta**. Gre za zelo važno zadevo.

dn **Zakaj to?! V armado SHS** dosedaj še tudi ni sprejet znani general Majster.

dn **Mesta poštne oficijantov** se bodo z aspiranti, ki so že in ki bodo še izšli iz letošnjih tečajev, toliko izpopolnila, da zaenkrat ni treha novega oficijantskega naraščaja in zato v doglednem času ne bo oficijantskega tečaja. Zato pozivljamo vse, ki se žele pripravljati za službo poštne oficijantov, naj ne vlagajo prošnje, dokler ne bo zopet objavljen rok za sprejemanje. — Višji poštni ravnatelj: Dr. Debelak.

dn **Španska bolezen se zopet** močno širi v Istri.

dn **Stolica za romansko filologijo** je osnovana na zagrebškem vseučilišču.

dn **Naredba o organizaciji ministrstva za finance** je izšla v zalozbi delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, Poljanska cesta 2. Izvod stane 2 K.

dn **Poziv**. G. tehnik Pikel in g. Jakič, ki sta se svojčas oglašila pri meni radi nameščenja, sta naprošena, da se nemudoma javita v moji pisarni. — Dr. Žerjav.

dn **Članom dijaške počitniške zveze**. Izšel je „Dijaški počitniški almanah za leto 1919“. Člani na deželi ga dobijo proti naprej poslanemu znesku 560 K s poštino vred, člani pa, ki stanujejo v Ljubljani, ga dobe vsak dan od 16. do 17. ure v pisarni Tiskovne zadruge (Sodna ulica št. 6) do 1. avgusta.

dn **Godba in pevski zbor ZJŽ** priredila v nedeljo dne 27. t. m. izlet v Sevnico, kjer bode pri g. Lamperju, nasproti kolodvoru, velika vrtna veselica. Poleg plesa in proste za-

bave se bode po srbskem običaju peklo jagnje na ražnju. Ponovno vabimo k udeležbi vsa društva, korporacije in prijatelje godbe in petja. Začetek ob 15. uri.

dn **Nova izdaja kolekov**. V kratkem se izdajo glede vseh vrst kolekov, ki so navedene v naredbi poverjeništvu za finance z dne 14. februarja 1919, št. 290, Uradni list št. XXXIX, novi koleki, ki se razlikujejo od prvotne izdaje v tem, da nimajo okrog osrednjega polja (SHS) napis „Narodna vlada v Ljubljani“. Koleki prvotne izdaje pa ostanejo do preklica v veljavi.

dn **Izšla je 7. številka prvega jugoslovanskega filatelističnega lista „Balkan“** z jako zanimivo vsebino, ki jo vsem interesantom najtopleje priporočamo. „Balkan“ izide vsaki mesec enkrat in se naročuje pri upravi „Balkana“, Zagreb 1., pošt. pretinac 85.

dn **Vprašanje prehrane akademске omladine**. Zagreb, 24. julija. Jugoslovansko akademsko podporno društvo je poslalo dva zastopnika v Beograd, da posreduje na merodajnih mesilih glede ureditve prehrane akademikov bodočem šolskem letu. Zastopnika sta bila povsod sprejeta z veliko naklonjenostjo ter so jima vladni krogi obljubili storiti vse, da se pomaga siromašnim akademikom v bodočem šolskem letu. (Ldu)

dn **„Klub jugoslovanskih agrikulturnih tehničar“**, se je v rimskem senatu 1918-19 osnoval v Pragi in ima nalogo potom diskuzij in knjižnice nuditi članom izpopolnitev v strokovni izobrazbi.

Da bo zamogel ta klub izpolniti svojo važno nalogo in pošiljati v domovino res strokovno izobražene može, ki jih baš sedaj tako nujno potrebujemo, zato pozivljamo vsa društva, knjižnice in posameznike, da darujejo klubu kako strokovno knjigo (poljedelsko, vinarsko, sadjarsko itd.) oziroma da mu pomagajo z denarnimi prispevki. Oboje sprejema klubov knjižničar: France Pagan stud. ing. agr. Novo mesto 220.

Ljubljanske vesti.

dn **Zahvala**. Odbor za sprejem „Kluba Beogradskih maturanata“ se toplo zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da smo izletnikom pokazali, kako pristrčna bratska čustva vežejo nas Slovence s Srbi. Hvala posebej pokroviteljicama gosp. Mari dr. Brežčevi in Franji dr. Tavčarjevi, narodnemu ženstvu za njihovo požrtvovalno delo; vsem zavodom in zasebnikom za prenočišče; odborom v St. Vidu (Zavodi), na Vrhniki, Bledu (posebno Tourist Office) in Kranju za sprejem in pogostitev, prirejeno nad vse pričakovanje; vladni mestni občini in denarnim zavodom za izredne podpore; tovarnarju g. K. Pollaku za pogostitev; železniški upravi v Ljubljani (postajenačelniku g. Ludoviku) za vso izkazano uslužnost; pozdravnim odborom na različnih postajah, osobito v Novem mestu, na Jesenicah, v Podnartu l. br. Omenjeni činitelji so s svojim požrtvovalnim delovanjem povzročili, da ves slovenski narod danes prešinja prijetna zavest, da smo se bratski mladini srbski ob tem prvem posetu izza ujedinjenja vsaj nekoliko oddolžili. Odbor.

dn **Ljubljansko vseučilišče**. Kakor poročajo graški listi, je prejel dr. Rudolf Nachtigal, profesor slovanske filologije na tamošnji univerzi, da prevzame profesuro na ljubljanskem vseučilišču, kjer postane najbrže rektor tega največjega našega kulturnega zavoda.

dn **Za begunce**. V ponedeljek, dne 28. t. m. od 15. do 18. ure se bo delilo revnim goriškim beguncem v Sp. Šiški, Celovška cesta 61, pri steklarju Sušniku kislo zelje brezplačno. Reflektanti naj prinesejo s seboj posode in policijsko zglastnico, ali kak drug dokument, da dokažejo, da so res begunci. — Posredovalni urad za begunce v Ljubljani.

dn **Ustrelil se je včeraj zjutraj vsem Vičanom in tudi meščanom dobro**

znani Oblakov Tone p. d. Gradnov z Viča, v domači hiši na senu ter bil takoj mrtev. Vsled strela se je vnelo seno in je zgorela hiša do tal. Njegov oče in domači so rešili komaj golo življenje. Sicer je bila hiša zavarovana, vendar škoda ni krita z zavarovalnino. Kaj je neslo fanta v prostovolno smrt, se ne ve natančno, vendar se domneva, da je vzrok — nesrečna ljubezen. Opažalo se je zadnje čase na njem mela holija, vendar on ni nikdar tožil o svojih boleštilih, tako, da ostane slučaj povolnoma nepojasnjen. V četrtek zvečer veselil se je tanjki Tone še življenja v družbi svojih prijateljev, domov prišedši pa, mesto da bi šel spat, je zlezel na seno in si vzel življenje. Tone — ostaneš nam v dragem spominu. — In zopet je šlo mlado življenje.

dn **Šentjakovski semenj** priredi v nedeljo dne 27. julija na romantičnem vrtu pri Mohorcu, Za gradom št. 3, Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj skupno s šentjakovsko krajevno skupino JDS. Veselica je v prid šentjakovski javni ljudski knjižnici. Vstopnina 1 K 50 v, otroci v spremstvu staršev prosti. Začetek ob 15. uri.

dn **Osebnost**. V ministrstvo notranjih poslov v Beograd je bil poklican g. okrajni komisar dr. Fr. Svetek, ki je dosedaj služboval pri predsedstvu deželne vlade.

dn **Neznani tatovi** so v noči od 22. na 23. t. m. odnesli iz vrta g. Tomažiča na Kolizejski ulici nekaj novih preprog in opravo vrtna hišice v vrednosti nad 1000 K.

dn **Električna razsvetljava v Šiški**. V soboto 26. t. m. se vrši ob pol 8. uri zvečer v gostilni g. Štepica v Sp. Šiški sestanek. Razpravljalo se bode o napeljavi električne razsvetljave. Interesnije naj se blagovolijo tega sestanka polnoštevilno udeležiti. Priprav. odbor.

dn **Zaročila se je hčerka gosp. Oblaka**, znanega gostilničarja na Tržaški cesti pri „Franceljnu“ z gosp. Dolencem z Vrhnike. Naše čestitke.

Zadnje vesti.

Finančni minister pride v Ljubljano.

Belgrad, 25. julija. (Izv. per.) Finančni minister dr. Momčilo Ninčić je odpotoval v Ljubljano, kjer ostane deset dni.

Amerikanski Jugoslovani za naše invalide.

Belgrad, 25. julija. Iz Washingtona javljajo, da je v naših jugoslovanskih krogih na Petrov dan bila nabrana velika vsota denarja za naše invalide. Tudi Amerikanci so dajali znatne darove. Denar je izročen našemu poslanstvu. (Ldu.)

Naše posojilo v Ameriki.

Izboljšanje valute.

Zagreb, 25. julija. (Izv. poroč.) „Jutarnji list“ javlja iz Osijeka: Ravnatelj „Brodске eskomptne banke“ Bačić se je povrnil iz Pariza, kjer se je razgovarjal s Pupinom, ki mu je izjavil, da so za Jugoslavijo aranžirana tri posojila v Ameriki. Dve posojili sta državni, a tretje privatno. Posojila se predvsem najmejo, da se osvobodimo evropskih dolgov, da izboljšamo valuto in pridobimo kredit v zunanji trgovini.

Novi bankovci.

Belgrad, 24. julija. Novi bankovci, ki se izdelujejo v Zagrebu in Pragi, bodo gotovi tekom meseca avgusta, tako, da bo mogoče meseca septembra vzeti iz prometa večje število kron. Posebna komisija vzame bankovce iz tiskarn in jih izroči Narodni banki, da jih zamenja za krone. (Ldu.)

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah! Pridobivajte novih naročnikov!

Razno.

r Usoda Viljema. Londonski poročevalec lista „Rotterdamsche Courant“ poroča iz merodajne strani, da je stvar glede nemškega cesarja sedaj nastopna: Aliranci so mnenja, da razpravo proti njemu ne morejo opustiti, ker tvori del mirovne pogodbe. Od dne do dne je bolj jasno, da se razprava ne bo vršila v Londonu in upajo, da bo opozicija večinoma ponehala, kakor hitro se objavi ta sklep. Nizozemske ne bodo prosile, da izroči cesarja, marveč aliranci bodo prosili nizozemsko vlado, da jim ga odda. Menijo, da nizozemska potem ne bo imela pomislekov proti izročitvi. (Ldu)

r Boji med ameriškimi belokožci in zamorci. „Hollands Nieuws Bureau“ poroča: „Times“ javljajo iz Washingtona: Snoči so se nemiri zamorcev ponavljali. To pot so jih pričeli zamorci, ki so se oborožili in ki so se hoteli osvoboditi belokožcem zaradi njih napadov. Belokožci in zamorci so se bojevali pri kongresnem poslopiju, pri knjižnici in kapitolu. Na obeh straneh je mnogo ranjenih. Treba je bilo pozvati redarje na pomoč. — „Deutsche Allgemeine Zeitung“ poroča iz Haaga: Vest iz Washingtona veli, da je vračanje zamorcev tudi v drugih krajih povzročilo nemire, katerih niso mogli udušiti brez krvolitja.

r Kdo je dal povelje k napadu na Srbe v juniju 1913. l.? O vprašanju, kdo je pravi krivec bratomorne vojske v l. 1913. med Bulgari in Srbi, se je že dosti pisalo, a kljub temu se ni dalo dognati njegovega imena. O tem vprašanju piše sedaj „Imperial Saisse“: „Srbe je velel napasti tedanji bulgarski kralj Ferdinand v tretji uri zjutraj po dolgem posvetovanju in z odobravanjem dr. Daneva, ki je to povelje skril pred svojimi tovarišmi-ministri, kateri so bili proti temu bratomornemu napadu. Šef kraljevega tajnega kabineta Dobrovič se je sam odpravil h generalu Savovu ter ga je pozval v kraljevo palačo ob 1. polnoči. Razgovor med krajem in generalisimom je bil kaj kratak. Ferdinand je sploh kar ukazal, naj Savov napade Srbe. Savov se je branil. Ali ko mu je kralj zagrozil z vojaškim sodiščem ter mu zatrdil, da je napad odobrila tudi cela vlada, se je Savov vdal pod pogojem, da se mu vroči pisemno povelje za napad. In kralj Ferdinand mu je poslal tale pisemni ukaz: „Ukazujem Vam, da izvršite napad na vseh frontah. V Sofiji 16. 29. junija 1913. Ferdinand.“

r Slovanska vzajemnost v 14. stoletju. V Letu 1354 je zavzel sultan Sulejman Gallipoli in okolico in se je že pripravljal, da bi napadel s svojimi trumami zapad. Na Srbskem je vladal tedaj car Dušan, velik kakor vojskovodja in velik tudi kakor državnik in politik, ki je hitro spoznal, kakšna nevarnost preti zapadni Evropi, ako bi se Turkom posrečilo podjarmiti krščanske dežele na Balkanu. Sklenil je torej zbrati silno krščansko armado, ki naj bi udarila Turke ter jih pognala nazaj v Azijo, odkoder so prišli. Zato si je hotel zagotoviti papeževo pomoč, ki je tedaj prebival v Avignonu. Poslal je tja posebnega sluga preko Benetk. Odposlanec se je nazaj grede pomudil v Pizi, kjer je tedaj bival češki kralj Karel Luxenburški, ki je bil tudi na potu v Rim, da bi se dal kronati za rimskega cesarja. Karel je izročil odposlancu posebno pismo, naslovljeno na carja Dušana. Pismo je datirano z dne 19. februarja 1355. l. V njem pozdravlja češki kralj carja Dušana, ki „svojega dragega brata“, s katerim ga veže ne-le vez skupnega vladarskega poklica, temveč in še posebno tudi vez vznesenega slovenskega jezika.

Gospodarstvo.

g Izvoz lesa. Belgrajski „Trgovinski glasnik“ navaja sledeče pogoje, pod katerimi je dovoljen izvoz lesa: Na predlog ministra za trgovino in industrijo je ministrski svet v svoji seji z dne 8. t. m. sklenil, 1. da morajo

trgovci z lesom rezervirati v svojih skladiščih 10% mehkega in 5% hrastovega lesa za potrebo ministrstva za javna dela in da morajo odločeni les izročiti ministrstvu na najbližji železniški ali brodomni postaji, kakor hitro to ministrstvo zahteva. Za to oddajo so določene maksimalne cene, in sicer 300 kron m³ mehkega in 420 kron za m³ hrastovega lesa. Pri tem se ne gleda na to, ali je les izdelan ali ne. 2. izvozniki lesa morajo od vsakega vagona lesa plačati izvozno pristojbino, in sicer za izdelano blago od trdega lesa 500 dinarjev. Za druge vrste izdelke mehkega lesa so določene nižje pristojbine. Lesni trgovci, ki se interesirajo za izvoz lesa, naj se obrnejo zaradi podrobnih informacij na pristojne trgovinske zbornice. (Ldu)

g Vreče, gumi, papir. Tvrde, ki se zanimajo za nakup praznih vreč iz jute šotske ali indijske provenijence, raztopljenega surovega gumijske in različnega ovojnega in klesetnega papirja nemške provenijence, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani naslove dobaviteljev.

g Izvoz lanene preje. Tvrde, ki hočejo izvažati laneno prejo v Francijo, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice naslov dotične francoske firme, ki se zanima za uvoz tega predmeta v Francijo.

g Uvoz tovornih avtomobilov. Amerikanska komisija na Dunaju ima ponudbo tovornih avtomobilov do 4 tone nosilne zmoglosti. Amerikanski častnik je ponudena vozila pregledal in jih našel v odličnem stanju. Posamezni avtomobil stane 83 3000 kron franko Dunaj. Kdor se zanima za kak avtomobil, naj se nemudoma obrne na podružnico Centralne Uprave v Ljubljani.

g Plačevanje carine v zlatu na Nemškem. Iz Berlina javljajo, da je nemška narodna skupščina v Weimarju sprejela zakon glede plačevanja carine v zlatu, da se tako onemogoči padanje kurza marke.

g Stanje letine v Srbiji in Črnogori. Ozimina. Vsled neprestanega deževja v aprilu in maju so zimske setve jako trpele. Rast je zadrževala tudi jako hladno vreme v teh mesecih. Vsled obilnega deževja so izstopile reke Sava, Donava, Drina, Vardar in njihovi pritoki so poplavlili mnogo obdelanih krajev. Kolikor je mogoče presoditi po do sedaj dospelih poročilih, bo dala ozimina srednje dobro letino. V južnih krajih so začeli s žetvijo ječmena. Spomladanske setve stoje znatno slabše od ozimne, kakor je to po celi naši kraljevi. Vedno spomladansko deževje je oviralo sejanje, pa tudi hladno in neprijetno vreme in zategadelj je manj zemlje posejano z jaro setvijo kot navadno. Najslabje je s koruzo, glavno kulturno bilko na srbski zemlji. Na mnogih mestih je zrno vsled vlage segnilo in so morali zopet nasaditi. Če botrpelo sedanje toplo vreme, bo marsikaj popravilo. Livade in pašniki stoje jako dobro, zelene hrane je dovolj. Goveja živina kolikor jo je ostalo, se dobro razvija. Tudi deteljica dobro kaže. Lan in konoplja dobro kažeta, izvzemši jako vlažne kraje, kjer sta ti dve rastlini nekoliko trpeli vsled prevelike vlage. Mak obeta dobro letino, samo če ga ne bo motilo vlažno vreme za časa cveta. Sadje. Deževno vreme za časa cvetja je mnogo škodovalo pa bo zato letos slaba letina sadja. Drevje je sicer bujno cvetelo, toda cvetje je ostalo vsled deževja neoplojeno. Sliv bo jako malo, boljše kažejo jabolka in hruške. Črešnje je pa zelo veliko. Vinogradi stoje jako dobro, samo nekoliko zapoznelo je cvetenje. Kažejo pa vinogradi mestoma jako dobro mestoma Črnagora. Dolgotrajno deževje pa dobro in hladno vreme v maju je neugodno vplivalo na razvoj ozimne in jare setve. Vinogradi so v srednje dobrem stanju in obetajo srednje dobro trgatve, medtem ko kaže sadje slabo. V kolašinskem okraju je napravila toča za 600.000 dinarjev škode na sadju.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani

Najboljše uspehe imajo oglasi v dnevniku „Jugoslavija“!

Ako iščete slupimate kaj naprodaj oziroma hočete kaj kupiti ali zameniti tedaj inserirajte v Jugoslaviji

Prodaja se:

Radi odpotovanja se takoj prodaja v Sp. Šiški pri Ljubljani se nahajajoča, popolnoma nova, dvonadstropna hiša z vrtom in dvoriščem. Prodajni pogoji so na vpogled v odvetniški pisarni dr. Novaka in dr. Kobala v Ljubljani, Dalmatinova ulica 3.

Izložbo, nekaj vrat, vodni mušel, solčni zastor in en kamenit banger prodam ceno radi prezidave. — Naslov v upravi. 1047

Hiša v Celju z gospodarskim poslopjem in lepim vrtom tik mesta je na prodaj za 38.000 K. — Natančnejši podatki v podružnici „Jugoslavije“ v Celju. 1046

Bukovega oglja vsako količino odda Ernst Wuchse, Koprivnik pri Kočevju. 1045

Orehovi hlodi (debla) se kupijo v vsaki množini. Ponudbe na l. Jugoslovanski anončni in informativni zavod Beseljak & Rožanec Ljubljana, Frančevo nabr. 5.

Spalna soba, popolnoma nova, motorne kolo (Neckarsulm), žična mreža, pocinjena, raznih dimenzij, se po ugodni ceni prodaja. Srebotnjak Kolodvorska ul. 31.

Večjo partijo damskih nogavic ter sukanca, črnega in belega, nudi tvrdka Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra naslp.

Kupi se:

Vinske sode 50—500 l vsebine kupim. — Ponudbe na upravnistvo pod „Vinski sodi“. 1051

Sveže maline se kupujejo v vseh množinah. Ponudbe na: Destilacija esenc, in izdelovanje sokov. Potnik Srečko, Ljubljana, Stomškova ulica 27.

Službe:

V dobro trgovsko hišo na deželi se sprejme služkinja, srednje starosti, vajena vseh domačih del. One, ki znajo šivati, imajo prednost. Priglasite pod „Jugoslavija“ na upravo lista. 1051

Trgovski pomočnik špecerijske in železninske stroke, več slovenskega in nemškega jezika p. polnoma, išče primerne službe. Cenj. ponudbe prosijo pod M. J. Litija ob Savi. 1044

Hlapec se sprejme, ne- oženjen lahko s hrano in stanovanjem, oženjen pa s stanovanjem. — Polzve se: Jeranova ulica 11. 998

Razno:

Popravila žepnih ur in zlatnine sprejema F. ČUDEN sin, nasproti glavne pošte v Ljubljani. 925

Zamenjam stanovanje na periferiji mesta (1 soba in kuhinja) s stanovanjem v mestu, najraje 2 sobi in kuhinjo. Naslov v upravi. 1048

Iščem trgovino v najem z opravo in zalogo ali brez zalogo na deželi, v trgu ali mestu v Jugoslaviji, najraje pri kak veliki fari brez konkurence. Naslov pove upravnistvo. 1035

Sprejemem dobro prodajalco za trgovino s suhim mesom. Nastop takoj. Naslov pod št. 200 na upravnistvo „Jugoslavija“ v Mariboru.

Dopisovanje in ženitne ponudbe

Mlad' ribič išče in lovi —

Dok si rib'ce zlate ne vlovli.

Mlad Slovenec, žurnalista, dobre narave (vsaj tako ga drugi cenijo), kateri se je za vreme svetovne vojske po tujini potikal, želi tem potem poznanstva z veselo Slovenko. Ima se v kratkem v Slovenijo povratiti. Cenjene ponudbe — če le mogoče s fotografijo — se naj blagovole nasloviti na: Zlatko Planinc, žurnalista, ta čas kot privremene vojne bolnice u Mostaru (Hercegovina). 1010

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Stari trg

Izvršuje tiskovine vseh vrst, kakor: časopise, knjige, brošure, cenike, lepake, letake, usporode, tabele, račune, kuverte in pisemski papir s firmo, vizitke, naslovnice, računske zaključke in vsa v to stroko spadajoča dela okusno in ceno.

KEFIR

Filip Pečenko

Ljubljana, Dunajska cesta 6

naznanja sl. občinstvu, da je otvoril Prvi jugoslovanski zavod za izdelovanje Kefirja in Joghurta. Kefir je od zdravnikov priznan kot najboljši pripomoček proti tuberkulozi, anemiji, želodčnim boleznim itd. Nenadomestljiv za slabotne dojenčke kakor odrasle. Kefir uniči vse človeškemu organizmu škodljive bacile. Pri rednem vživanju istega se doseže visoko starost. Vspeh zjamčen s 1000 K. Razpošilja tudi na deželo.

30 kg sladkorja,
20 kg kave,
25 kg riža
in 1000 K

nagrade dobi dotični, kdor mi preskrbi v mestu

lepo stanovanje,

obstoječe iz 3 sob in pritliklin. Cenjene ponudbe pod „Ag. 25“ na upravo lista.

Komisijaska trgovina

Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska c. 6, priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga: cefirja, tiskovine, hlačevine, nogavic, robcev, sukanca, gumbov, pritiskačev, rincev za čevlje in drugih izdelkov čeških tvornic, katere zastopa. 1043

Strokovnjak v lesni trgovini,

37 let star, energičen, z več letno prakso v lesni trgovini, popolnoma vešč slovenskega, hrvaškega, francoskega, italijanskega in nemškega jezika sedaj na vodilnem mestu, išče službo ravnatelja ali sploh njegovim sposobnostim odgovarjajočo službo pri lesni industriji v Jugoslaviji ali pri večji lesni trgovini, ki se bavi z eksportom. Ponudbe pod „Jadran 1919“ na upravo lista.

KONTORISTINJA

se takoj sprejme. Prednost imajo one ki so že bile v pisarnah z vinotrtvom. Ponudbe pod „Vino“ na upravo lista v Celju.

Kupi se takoj večja množina

lepega fižola

cele vagone in tudi manjše množine. Cenj. brzojavne, pisemne ali osebne ponudbe na Vinke Vivod Ljubljana, Pred Škofijo št. 21/II. Vreče na razpolago.

VINO

rizling in črno dalmatinsko od 56 l naprej ter sadjevee in kisle vodo se razpošilja po najnižji ceni od podjetja

SILVA VRELEC Guštani

Kupijo se stari zamaški.

Pozor gostilničarji

Proda se garnitura za kegljanje, katere sestoji iz 7 skoro novih gumijevih krogel različne velikosti in 9 popolnoma novih kegljev z gumijevimi obročki. Cena primerna. Pogleda se lahko na licu mesta. Pisemne ponudbe Fran Majdič, Kranj.

Angleška čudatvorna mast

hladi, čisti, mehča izvleči tuje tvari, prepreči nastanek krvi in operacije.

Vpošilja samo proti predplačilu franko K 8-80 za 1 dozo. Lekarna Thierryja v Pregradu, glavna zaloga v Ljubljani R. SUŠNIK, Marljn trg št. 5 in vse druge lekarne.

VREČE

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno in plačuje najbolje trg. firma

J. Kušlan, Kranj, (Gorenjsko).

Traverze

28 cm/9 m dolge, 10 komadov prodaja F. Rudi, posestnik v Podlehniku pri Ptuj.

Živila

vseh vrst živil proti dobičajanju, a tudi tovarnega avto z izločenimi kupili od velikih trgovin. Ponudbe na „Erste Mitteleuropäischer Genossenschaft“, Graz, Graz-nachgasse št. 21.

Razkrinkani Habsburžani.

Moja preteklost.

Šijenska grofica LARISCH, nečakinja cesarice Elizabete in njena dvorna dama.

(42. nadaljevanje.)

Bila je kakor aprilsko vreme; zdajci je nalahno kriknila od veselja in smehljanje je sledilo solzam. Bila je pripravljena vrniti se, ali samo, ako bi jo jaz spremljala. In potem, videti spet Rudolfa, to bi bila nebe a zanj.

»Pa dobro, pojdiva takoj«, sem rekla. »Samo obljubi mi, Marija, da se brzdaš, ako bi bila mama huda; jaz pa bom storila vse, kar je v moji moči, da jo prepovorim, da te ne pošlje v samostan. No, ali si pripravljena, da greva?«

Marija se je vidno stresla, a je kmalu dobila oblast nad seboj. Pozvonila sem jeni ter ji naročila, da pošlje po izvoščeka. Nato sem se v naglici oblekla, in skupaj sve odšli dol.

Marija je dobila zopet živčni napad, ko je uzrla izvoščeka, in lažje sem zopet dihala, ko sve sedeli v njem. Ko sva se bližali Salezijanski ulici, je postala strahovito razburjena, in mislila sem že, da bo kar skočila iz kočije.

»Oj, Marija, ne pustite, ne pustite me same pri mami«, je prosila.

»Dragica, zanesi se name«, sem rekla; »obljubljam ti, da bom storila za te vse, kar le morem.« Pri teh besedah se je izvošček vstavil. Izstopili sve in naročila sem kočijažu, da počaka.

Palača Večerov je bila malone vsa temna in vratar se ni odzval mojemu zvonjenju. Ko sva čakali nekaj minut, nama je vrata odprla Neža, ki je zagledavši mene vzkliknila: »Za božjo voljo, grofica, ali je baronesa Marija pri vas?«

Odvrnila sem ji, da je, in ko sve dospeli do vrha stopnic, smo srečali Hano, ki je bila videti silno preplašena.

»O, ali ste pripeljali Marijo?« je zavpila.

»Sem«, sem rekla, poskušajoč govoriti veselo; »ta podjetna gospica me je prišla povsem nepričakovano obiskat.«

»Oj, tako me veseli to, kajti mama je komaj še pri življenju in služabništvo išče Marijo na vseh koncih in krajih.«

Najprej sem se podala v budoar. Baronica je vedno ljubila zatemnjeno svetlobo; sedaj pa je gorela samo ena svetilka, tako da sem komaj mogla razločiti sključeno postavo na divanu. Meni ni bilo posebno lahko pri srcu, ko je Hana stopila k materi. »Nikar se več ne razburjaj, mama«, ji je rekla, »tista ničvrednica ni šla dalje kakor do Grand Hotela in grofica Larischeva jo je pripeljala zopet domov.«

Baronica je vstala in mi podala roko. Nato je jezno pogledala Marijo, rekla pa ni ničesar.

»Ne srdite se, Helena«, sem prosila, »dekle je čisto izmučeno; jutri se lahko pogovorite o vsem. Marija vas ne misli narediti nesrečne.«

»Zanjo je najbolje, ako gre v posteljo«, je rekla baronica. Molče je poljubila svojo hčer, Hana pa je pošepnila: »Reci vendar mami, kako ti je žal za vse, Marija.« Sestra pa se ni zmenila zanjo in se je obrnila k meni.

»Spremite me do postelje, Marija; vse boljše bom spala, ako greste z menoj.«

Šla sem z njo v lepo spalnico. Hana je šla z nami in je mirno pomagala Mariji sleči se. Nato je odšla in medve sve ostali sami.

»Obljubite mi, da jutri v resnici pridete«, je rekla.

»Obljubljam ti. Ti pa mi boš obljubila, da boš moja draga prijateljica in da nam ne boš prizadevala nobenih skrbi več. Mama te resnično ljubi in morebiti se vse obrne na boljše. Bodi pridna, Marija; tako mlada si in mnogo srečnih dni te še čaka.«

Nežno sem jo poljubila in si mislila, kako ljubka je bila videti, ko je ležala vznak na blazinah. Pogosto se je spominjam, kakor sem jo videla tisto noč — zadnjo noč, ki ji je bila usojena, da jo prebije pod streho svoje matere. Usojeno ji je bilo spoznati bridkosladko uro ljubezni, piti vino strasti in se potem tragično ločiti od ljudi. Kajti Mariji Večeri in nekemu drugemu je bilo usojeno, da bosta kmalu v številu onih, ki »ne vedo nič.«

»Tudi njihove ljubezni, njihovega sovraštva in njihove zavisti ni več; tudi nista več deležna... ničesar, kar se godi pod solncem.« — — —

Narahlo sem zaprla vrata spalnice. Hana je čakala na hodniku. »Mama bi rada govorila z vami«, je rekla, »stopite za hip noter. Sedaj lahko sami vidite, kakšna je Marija kot uspeh mamine vzgoje. Skrajni čas je že, da se nekaj ukrene, in čim prej jo pošljete proč, tam boljše.«

Stopila sem v budoar, kjer sem našla baronico, ki je bila videti mnogo bolj mirna.

»Upam da lahko odkrito govorim z vami, Marija«, je rekla, »ker sem prepričana, da veste vse.«

»Ne vem, kaj mislite z vsem«, sem odgovorila.

»O, predraga, v mislih imam Marijino zadevo s prestolonaslednikom. Prepričana sem, da je zvezana z njim, upam pa, da se ni nič resnega zgodilo med njima.«

(Dalje prihodnjic.)

Franco Dolenc Francka Oblák

zaročena

Vrhnika
gostilna Mantua.

Ljubljana, Tržaška cesta
gostilna pri „Franceljnu“.

Priporočava svojo vedno veliko zalogo:

Slivovke

ruma

olja,

rozin

riža

fino francosko in izvrstno jedilno

in drugega špecerijskega blaga.

Samo na debelo.

Gregorc & Verlič

Ljubljana

Cesta na Rudolfovo železnico 7.

Traže se tvornički stražari (čuvvari)

za veliko tvorničko poduzeće u Bosni. — Primaju se čili, neoženjeni, ne preko 36 godina stari muševci slavenske narodnosti, koji su sposobni za službu stražara (čuvvara) te za vatrogasnu službu. —

Prednost imadu oni natjecatelji, koji su služili u vojsci i članovi vatrogasnih četa ili društava.

Nudja se konačenje (stan) kao u vojarni (kasarni), dobava životnih namirnica uz jeftine cijene, te mjesečna plata od K 450.

Za zajedničku kuhinju tvorničkih stražara stavlja se besplatno na raspolaganje jedan kuhar.

Samo potpuno zdravi, snažni natjecatelji neka pošalju svoje ponude sa prepisima svjedodžaba odnosno iskazom o dosadanjem radu na upravu ovoga lista pod brojem 1586.

Kupim (ali v najem
vzamem)

gostilno, kavarno

ali

trgovsko hišo

z večjimi kletmi blizu ko-

lodvora. Ponudbe na:

Andrej Oset, Guštanj.

Pozor! Pozor!

VINO

Dospelo je 150 hl belega in rdečega, novega vina, ter 9 sodov ogrskega star. rizlinga. Ceno pove Ivan Koželj, Ljubljana, Tržaška cesta 27.

Veščak v lesni industriji

Slovenec, 36 let star, večletni vodja večjih lesnih podjetij in žag, popolnoma verziran v modernem obratovanju žag ter lesnih industrij, išče v jugoslovanski državi v večjem podjetju vodilnega mesta. — Cenjene ponudbe pod „I. K. 1883“ na upravn. lista.

Ne kupujte izdelkov sovražnih držav, podpirajte samo domače izdelke, ki so veliko boljši in cenejši.

Zahtevajte samo pristno voskovo „HIF“-kremo, ki je radi svojih sestavin najboljša in zjamčena.

Istotam se dobi: cigaretne stročnice in papirčki od 14 K naprej, razglednice, pisemski papir, vlasnice, toaletno milo i. t. d.

Zaloga samo na debelo: Oroslov Čertalič, Ljubljana, Resljeva cesta št. 20.

Mesto občinskega tajnika

odda občina Zgornja Šiška. Prosilec mora biti zmožen samostojno voditi vse občinske posle, za kar ima doprinesiti dokazila. Uradne ure so vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. in od 15.—18. ure. K prošnji je priložiti domovinski list, npravnstveno izpričevalo in mesečni zahtevek plačila.

Ako se prosilcu podeli služba, bo isti obvezan stanovati v zgoraj navedeni občini in položiti primerno kavcijo. Prošnje je vlagati podpisnemu županstvu do 1. avgusta t. l.

Županstvo občine Zgornja Šiška,
dne 22. julija 1919.

Ko treba?

Pšenice, kukuruza, zobi (ovsa), ječma, kaše (Gersti), pržena ječma, pakovano po uzorku Kneipa i otvoreno, masti, suhog-mesa, sve vrsti zemaljskih proizvoda.

Jovanović i Tomić, Mitrovica
(S R E M.)

ING. Dr. MIROSLAV KASAL

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonke in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hlišerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonke jezove, mostove, železobetonka tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonke konstrukcije. 933

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke.

Tehniška mnenja — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

DRVA

cele vagone in tudi na m³ oddaja

Gospodarska zveza v Ljubljani.

PISARNA

tvrdke R. BUNC in drug

se nahaja na

Marija Terezije cesti

štev. 7

v Ljubljani.